

Magdalena CUDAK, Joanna KARCZ

e-mail: joanna.karcz@zut.edu.pl

Instytut Inżynierii Chemicznej i Procesów Ochrony Środowiska, Wydział Technologii i Inżynierii Chemicznej,
Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny, Szczecin

Wpływ niecentrycznego położenia wału mieszadła śmigłowego lub HE 3 na moc mieszania

Wstęp

W przypadku zbiorników zaopatrzonych w mieszadło ważnym zadaniem jest moc mieszania, a konkretnie ilość energii w jednostce czasu, jaką trzeba doprowadzić do układu, aby proces był opłacalny pod względem ekonomicznym [1].

Moc mieszania zależy od usytuowania wału mieszadła w zbiorniku [2–6]. Największy wpływ niecentrycznego położenia wału na moc mieszania występuje w zakresie przepływu burzliwego [2]. Przesunięcie wału mieszadła w zbiorniku bez przegród powoduje trzy-, a nawet czterokrotny wzrost mocy mieszania w porównaniu do wyników otrzymanych dla zbiornika z centralnie umieszczonym mieszadłem [3, 4]. W zakresie burzliwego przepływu cieczy liczba mocy dla mieszadła znajdującego się w najbardziej niecentrycznym położeniu jest porównywalna z jej wartością charakteryzującą mieszalnik z mieszadłem w położeniu centralnym [2, 3, 5].

Wpływ niecentryczności wału mieszadła na sprawność energetyczną mieszadła analizowali doświadczalnie Medek i Fort [7]. Stwierdzili oni, że sprawność energetyczna mieszadła zmniejsza się ze wzrostem niecentryczności wału mieszadła.

Badania przedstawione w tej pracy miały na celu określenie wpływu niecentrycznego usytuowania mieszadła, wysokości słupa cieczy oraz średnicy mieszadła na moc mieszania.

Część doświadczalna

Badania mocy mieszania zostały wykonane w ogrzewanym płaszczu-wo mieszalniku o objętości roboczej $V = 0,036 \text{ m}^3$; $0,072 \text{ m}^3$ lub $0,107 \text{ m}^3$. Mieszalnik o średnicy wewnętrznej $D = 0,45 \text{ m}$, napełniony był cieczą do wysokości $H = 0,5D$; D lub $1,5D$. Pomiary przeprowadzono dla pięciu różnych pozycji wału w zbiorniku, w zakresie parametru $e_R (=2e/(D-d))$ mieszającego się przedziale $<0; 0,8>$. Dla porównania przeprowadzono również pomiary w mieszalniku z czterema standardowymi przegrodami ($J = 4$) i osiowoosymetrycznie usytuowanym wałem mieszadła ($e_R = 0$).

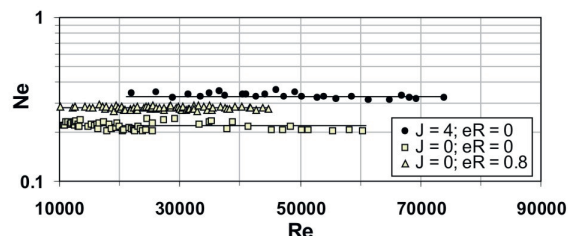
Ciecz mieszano trójłopatkowymi mieszadłami, wytwarzającymi osiową cyrkulację płynu w zbiorniku. Były to: standardowe mieszadło śmigłowe o średnicy $d = 0,33D$ i skoku $S = d$ lub mieszadła HE 3 o średnicach $d = 0,33D$ oraz $d = 0,5D$, umieszczone w odległości $h = 0,33H$ od płaskiego dna zbiornika. Mieszadła HE 3 wymuszały cyrkulację cieczy w kierunku dna zbiornika, natomiast mieszadło śmigłowe – w kierunku powierzchni swobodnej cieczy w mieszalniku.

Pomiary mocy mieszania zostały wykonane metodą tensometryczną. Badania przeprowadzono w zakresie burzliwego przepływu cieczy niutonowskiej w mieszalniku ($Re \in <10^4; 7,5 \cdot 10^4>$). Mieszano niutonowski płyn modelowy, którym był olej maszynowy o lepkości około $4 \cdot 10^{-3}$ Pas w temperaturze około 70°C .

Wyniki badań

Na podstawie badań mocy mieszania przeprowadzonych w zakresie burzliwego przepływu cieczy niutonowskiej w mieszalniku o różnej smukłości, zaopatrzonego w niecentrycznie ułożone mieszadło śmigłowe lub HE 3 otrzymano około 1200 danych doświadczalnych.

Z analizy danych eksperymentalnych wynika, że w zakresie przeprowadzonych pomiarów liczba Ne nie zależy od liczby Reynoldsa Re (Rys. 1). Brak przegród w pozycji centralnej ($J = 0$; $e_R = 0$) wpływa na zmniejszenie liczby mocy w porównaniu z wynikami opisującymi

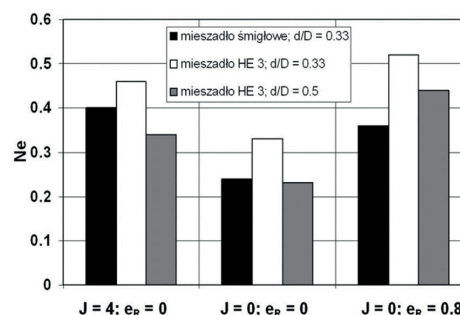

Rys. 1. Zależność $Ne = f(Re)$ dla mieszalnika z mieszadłem HE 3; $H/D = 1$; $d/D = 0,5$; $J = 4$ lub $J = 0$; $e_R \neq \text{const}$ ($e_R = 0$ lub $e_R = 0,8$)

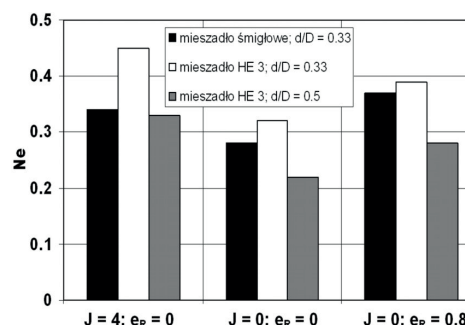
zbiornik z przegrodami i centralnie umieszczonym mieszadłem ($J = 4$; $e_R = 0$). W każdym przypadku przesunięcie wału mieszadła, w kierunku do ściany zbiornika, powoduje wzrost liczby mocy Ne .

Wpływ niecentryczności wału mieszadła na wartość liczby mocy Ne dla mieszalnika o różnej smukłości przedstawiono na rys. 2–4. Liczba mocy Ne charakteryzująca zbiornik o smukłości mniejszej niż standardowa z niecentrycznie zabudowanym mieszadłem śmigłowym ($e_R = 0,8$) jest o około 10% mniejsza niż otrzymana dla mieszalnika z przegrodami ($J = 4$; $e_R = 0$). Natomiast liczby mocy Ne dla mieszalnika z najbardziej niecentrycznie umieszczonym mieszadłem HE 3 o średnicy $d = 0,33D$ oraz $d = 0,5D$ są wyższe odpowiednio o około 13 i 30% w stosunku do danych, opisujących zbiornik z przegrodami i centralnie umieszczonym mieszadłem.

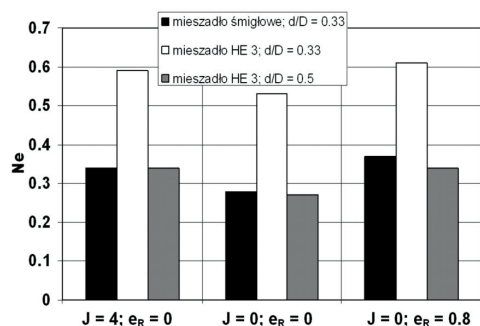
Porównanie średnich wartości liczby mocy Ne uzyskanych dla mieszalnika o smukłości $H/D = 1$ przedstawiono na rys. 3. Wartość liczby Newtona Ne , otrzymana dla mieszalnika bez przegród z niecentrycznie zabudowanym mieszadłem śmigłowym w pozycji $e_R = 0,8$, jest zbliżona do wartości Ne uzyskanej dla zbiornika z przegrodami i central-

Rys. 2. Zależność $Ne = f(e_R)$ dla mieszalnika z centrycznie i niecentrycznie umieszczonym mieszadłem; $H/D = 0,5$; $d/D = 0,33$ or $d/D = 0,5$; $J = 4$ lub $J = 0$; $e_R \neq \text{const}$

Rys. 3. Zależność $Ne = f(e_R)$ dla mieszalnika z centrycznie i niecentrycznie umieszczonym mieszadłem; $H/D = 1$; $d/D = 0,33$ or $d/D = 0,5$; $J = 4$ lub $J = 0$; $e_R \neq \text{const}$

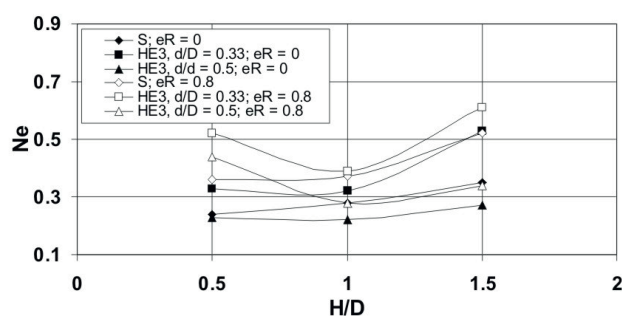

Rys. 4. Zależność $Ne = f(e_R)$ dla mieszalnika z centrycznie i niecentrycznie umieszczonym mieszadłem; $H/D = 1,5$; $d/D = 0,33$ lub $d/D = 0,5$; $J = 4$ lub $J = 0$; $e_R \neq \text{const}$

nie zabudowanym mieszadłem ($J = 4$; $e_R = 0$). Natomiast liczby mocy uzyskane dla mieszalnika z niecentrycznie umieszczonym mieszadłem HE 3 ($e_R \neq 0$), niezależnie od jego średnicy, są mniejsze niż odpowiednie wartości przypisane do zbiornika z przegrodami i mieszadłem w pozycji centralnej ($e_R = 0$).

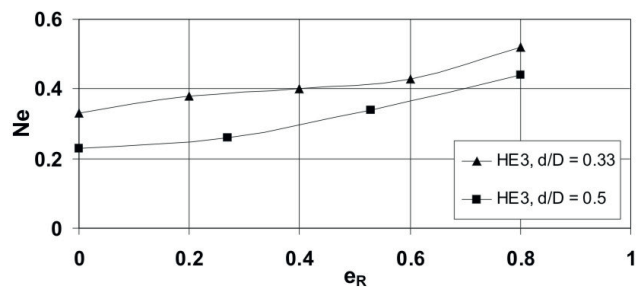
Wyniki pomiarów mocy mieszania dla mieszalnika o smukłości $H/D = 1,5$ pokazano na rys. 4. Wartości liczby mocy Ne dla mieszalnika z mieszadłem o średnicy $d = 0,33D$ lub mieszadłem o średnicy $d = 0,5D$ w pozycji $e_R = 0,8$ są porównywalne z wartościami Ne , opisującymi zbiornik z przegrodami ($J = 4$; $e_R = 0$). W przypadku mieszalnika z mieszadłem HE 3 o średnicy $d = 0,33D$ w położeniu osiowosymetrycznym usunięcie przegród ze zbiornika wpłynęło na niewielki spadek wartości liczby mocy Ne .

W przypadku mieszalnika z mieszadłem śmigłowym wpływ wysokości słupa cieczy na wartość Ne w zakresie zmiennego parametru e/R , ujawnia się jedynie w zbiorniku o smukłości wyższej niż standardowa $H/D = 1,5$ (Rys. 5). Natomiast liczby Ne , charakteryzujące zbiorniki o smukłości $H/D = 1$ oraz $H/D = 0,5$ są porównywalne dla założonej niecentryczności mieszadła ($e_R = \text{const}$). W przypadku mieszalnika z mieszadłem HE 3 o średnicy $d = 0,33D$ ujawnia się silniejszy wpływ wysokości słupa cieczy (parametru H/D) na wartość liczby mocy Ne niż niecentrycznego położenia wału mieszadła (parametru e_R). Tendencja ta nie jest zachowana w sytuacji, gdy w mieszalniku umieszczone jest mieszadło HE 3 o średnicy $d = 0,5D$. W tym przypadku na wartość liczby mocy Ne silniej wpływa parametr e_R określający niecentryczność wału mieszadła niż parametr H/D . Najniższe wartości liczby mocy uzyskano w mieszalniku o smukłości standardowej. Ponadto wpływ wysokości słupa cieczy na wartość Ne w mieszalniku z mieszadłem HE 3 o średnicy $d = 0,33D$ jest mniejszy niż w zbiorniku z mieszadłem HE 3 o średnicy $d = 0,5D$.

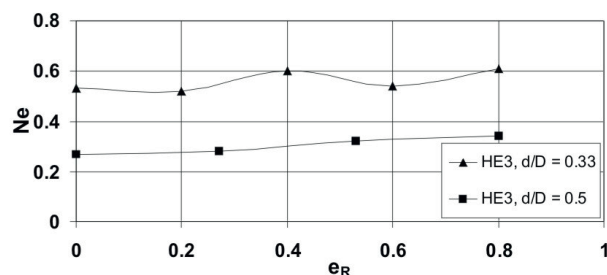

Rys. 5. Zależność $Ne = f(H/D)$ dla mieszalnika z centrycznie i niecentrycznie umieszczonym mieszadłem; $d/D = 0,33$ lub $d/D = 0,5$; $J = 0$; $e_R \neq \text{const}$

Wpływ średnicy d mieszadła HE 3 na wartość liczby mocy Ne w mieszalniku o różnej smukłości można prześledzić na rys. 6 i 7. Wartości Ne zależą od parametru geometrycznego d/D i zmniejszają się ze wzrostem średnicy mieszadła. Silniejszy wpływ średnicy mieszadła na wartość liczby mocy Ne charakteryzuje mieszalnik o wysokości słupa cieczy $H = D$ i $H = 1,5D$ niż zbiornik o smukłości $H/D = 0,5$. W przypadku mieszalnika o smukłości mniejszej niż standardowa wpływ średnicy na wartość liczby mocy Ne zmniejsza się ze wzrostem niecentryczności wału mieszadła e_R (Rys. 6).

Rys. 6. Zależność $Ne = f(e_R)$ dla mieszalnika z mieszadłem HE 3; $H/D = 0,5$; $J = 0$

Rys. 7. Zależność $Ne = f(e_R)$ dla mieszalnika z mieszadłem HE 3; $H/D = 1,5$; $J = 0$

Wpływ niecentrycznego położenia wału mieszadła e_R oraz wysokości słupa cieczy H (parametru H/D) na wartość liczby mocy Ne uogólniono matematycznie otrzymując następujące równania – dla mieszadła śmigłowego

$$Ne = 0,364(-0,768 e_R^2 + 1,203 e_R + 1) \left[0,629 \left(\frac{H}{D} \right)^2 - 0,955 \left(\frac{H}{D} \right) + 1 \right] \quad (1)$$

– dla mieszadła HE 3; $d/D = 0,33$

$$Ne = 0,671(0,913 e_R^2 + 1,162 e_R + 1) \left[0,721 \left(\frac{H}{D} \right)^2 - 1,249 \left(\frac{H}{D} \right) + 1 \right] \quad (2)$$

– dla mieszadła HE 3; $d/D = 0,5$

$$Ne = 0,410(0,345 e_R^2 + 0,383 e_R + 1) \left[0,457 \left(\frac{H}{D} \right)^2 - 0,960 \left(\frac{H}{D} \right) + 1 \right] \quad (3)$$

Równania (1–3) opisują wyniki pomiarów ze średnim błędem względnym, odpowiednio $\pm 5\%$ (1 i 2) oraz $\pm 7\%$ (3). Równania (1 i 2) obowiązują w następującym zakresie zmiennych $Re \in <10^4; 3,5 \cdot 10^4>$; $e_R \in <0; 0,8>$; $H/D \in <0,5; 1,5>$. Natomiast zakres stosowalności równania (3) jest następujący $Re \in <10^4; 7,5 \cdot 10^4>$; $e_R \in <0; 0,8>$; $H/D \in <0,5; 1,5>$; $d/D \in <0,33; 0,5>$.

Wnioski

- Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono, że:
- moc mieszania zwiększa się istotnie ze wzrostem niecentryczności wału mieszadła,
  - najniższe wartości liczby mocy uzyskano dla mieszalnika o smukłości standardowej $H/D = 1$. Wpływ wysokości słupa cieczy na moc mieszania zmniejsza się ze wzrostem średnicy mieszadła,
  - liczba mocy zmniejsza się ze wzrostem średnicy mieszadła.

LITERATURA

- [1] F. Stręk: Mieszanie i mieszalniki. WNT, Warszawa 1981.
- [2] E. Paszek: Inż. Ap. Chem. 37, nr 4, 17 (1998).
- [3] R. King, J. Muskett: Proceed., 285, 5th European Conf. on Mixing, Wuerzburg, Germany, (1985).
- [4] M. Dyląg: Verfahrenstechnik. 10, nr 10, 637 (1976).
- [5] E. Rzyński: Inż. Chem. i Proc. 2, nr 23, 379 (1981).
- [6] M. Cudak: Wymiana ciepła i pędu w mieszalniku z niecentrycznie zabudowanym mieszadłem, praca doktorska, PS, Szczecin, 2004.
- [7] J. Medek, I. Fort: Proceed., 263, 5th European Conf. on Mixing, Wuerzburg, Germany, 1985.